

Назва навчальної дисципліни	Еволюційне вчення: екологічна антропологія
Галузь знань	<i>01 Освіта / Педагогіка</i>
Спеціальність	<i>014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)</i>
Спеціалізація	<i>014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія)</i>
Кількість кредитів	<i>4</i>
Шифр навчальної дисципліни	<i>ВК</i>
Прізвище, ім'я, по батькові викладача	<i>Кратко Ольга Вікторівна</i>
Науковий ступінь	<i>кандидат історичних наук</i>
Вчене звання	<i>доцент</i>
Посада викладача	<i>Доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання</i>
Контактний телефон викладача	<i>0936950735</i>
Профайл викладача	https://tm3.kisil.pp.ua/user/profile.php?id=173
E-mail викладача	<i>kratkoolya@gmail.com</i>
Розклад консультацій	<i>Очні консультації</i>
Час проведення	<i>14.40 – 17.00</i>
Місце проведення	<i>45 ауд.</i>

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Еволюційне вчення: екологічна антропологія» належить до вибіркових компонентів циклу професійної підготовки здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія) метою якої є

Метою та завданням навчальної дисципліни є:

- сформувати у студентів цілісне уявлення і систему знань про еволюційні процеси живого світу, головні їх передумови, фактори та результати;
- вивчення історії становлення еволюційних поглядів, основних теорій, що розкривають суть еволюційного процесу;
- формування професійних компетенцій студентів;
- усвідомлення основних положень і понять еволюційного процесу;
- розвинення основ еволюційного мислення;
- узагальнення знань комплексу біологічних дисциплін з точки зору еволюційного вчення;
- формування еволюційного світогляду;
- формування вміння застосовувати набуті знання з основних біологічних дисциплін для з'ясування закономірностей еволюційного процесу, систематизувати і узагальнювати знання основних біологічних понять.

Пререквізити. Теоретичною базою вивчення дисципліни є попередні навчальні дисципліни: «Зоологія», «Загальна екологія», «Біогеографія».

Постреквізити. Дисципліни, які будуть використовувати результати навчання даного курсу: «Біологічна системологія», «Екосистемологія».

Навчальний контент

Теми лекцій	Теми практичних	Методи контролю	К-ть балів
Змістовий модуль I. Історія виникнення та становлення еволюційного вчення. Екологічна антропологія			
Тема 1. Історія розвитку антропології. Основні її розділи і методи.	<i>Біологічна еволюція.</i>	Усне опитування, тести, завдання	10
Тема 2. Систематичне положення людини у тваринному світі та загальна характеристика заgonу приматів	Наукові та суспільно-історичні передумови виникнення дарвінізму. Екологічна антропологія		
Змістовий модуль II. Мікроеволюція та видоутворення			
Тема 3. Життя та його основні характеристики. Основні риси та етапи розвитку життя на Землі	Основні етапи розвитку еволюційної теорії. Наукові та суспільно-історичні передумови виникнення дарвінізму	Усне опитування, тести, завдання	15
Тема 4. Біологічні чинники еволюції людини, фактори гомінізації.	Вчення про мікроеволюцію. Популяція-елементарна одиниця еволюції.		
Тема 5. Антропосоціогенез. Еволюційні стадії антропогенезу.	<i>Природний добір – рушійна і спрямовуюча сила еволюції. Виникнення адаптацій.</i>		
Змістовий модуль III. Еволюція. Сучасні теорії еволюційного вчення			
Тема 6. Еволюція онтогенезу	<i>Життя та його основні характеристики.</i>	Усне опитування, тести, завдання	30
Тема 7. Еволюція органів та функцій	Еволюція онтогенезу. Еволюція органів та функцій.		
Тема 8. Еволюційний прогрес.	<i>Основні риси та етапи розвитку життя на Землі.</i>		
Тема 9. Антропогенез.	<i>Еволюційний прогрес. Антропогенез.</i>		
Тема 10. Основні етапи еволюції людини	<i>Основні етапи еволюції людини. Екологічна антропологія</i>		
Тема 11. Конституціональні типи та біологічна адаптація людини.	Сучасні теорії еволюційного вчення.		
Тема 12. Поняття про раси і видову єдність людства	Синтетична та епігенетична теорії.		

Тема 13. Сучасні дискусії у еволюційному вченні		
Індивідуальне навчально-дослідне завдання	Захист	5
Залік		40
Всього		100

Вивчення навчальної дисципліни «Еволюційне вчення: екологічна антропологія» дасть змогу здобувачу вищої освіти здобути та підсилити такі програмні компетентності та результати навчання:

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.
ЗК4.	Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.
ЗК6.	Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.
ЗК7.	Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.
ЗК8.	Здатність застосовувати в практичній діяльності стратегію сталого розвитку як екологізацію свідомості громадянина України.
ФК1.	Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності, до використання інновацій у професійній діяльності.
ФК3.	Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.
ФК4.	Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.
ФК5.	Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу, спроможність діяти автономно і в команді.

Формування програмних результатів

Індекс в матриці ОП	Програмні результати навчання
РН3.	Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання
РН8.	Демонструє знання принципів раціонального природокористування із врахуванням цілей сталого розвитку задля збереження біорізноманіття та екологізації свідомості громадянина України.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Перескладання тем / модулів відбувається під час проведення консультацій керівника курсу.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та заліків заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття.

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Літературні джерела

Основна:

1. Борисова О.В. Соціальна антропологія: навч. посібник –Луган. нац.. аграр. Ун-т. – К.; Кондор, 2016. 224 с.
2. Огінова, І. О. Теорія еволюції (системний розвиток життя на Землі) Підручник. Дніпропетровськ: Видавництво ДНУ, 2012. 540 с.
3. Корж О.П. Основи еволюції: навч. посіб. для студ. ВНЗ Суми: Університетська книга, 2017. – 381 с.
4. Мельник Т. О., Масненко В. В. Основи антропології: навч.-метод. посіб. для студ.-істориків. - Черкаси : Відлуння, 1998. 79 с.
5. Неведомська Є.О., Маруненко І.М. Антропологія: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. К.: КУ імені Бориса Грінченка, 2016. 40 с.
6. Помогайбо В., Петрушов А., Власенко Н. Основи антропогенезу: підручник. К.: Академвидав, 2015. 144 с.
7. Поправко О.В. Антропологія: навчальний посібник. Мелітополь: Вид во МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2016. 285 с.
8. Помогайбо В., Петрушов А., Власенко Н. Основи антропогенезу: підручник. К.: Академвидав, 2015. – 144 с.
9. Сегеда С. П. У пошуках предків. Антропологія та етнічна історія України. К.: Наш час, 2012. 462 с.
10. Солохіна Л.О. «Антропологія»: навчальний посіб. Харків: Харк. нац. ун-т. внутр. справ, 2022. 196 с.

Допоміжна

1. Вовк Ф. Студії з української етнографії та антропології. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 378 с.
2. Задорожний К. Від мавпи до людини. Харків: Ранок, 2021. 96 с. 13. Малюченко І. О. Практикум з антропології: навчальний посібник Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 104 с.
3. Мариняк Я.О. Етнокультурологія та антропологія: навчально- 19 методичний посібник; ТНПУ ім. В. Гнатюка. Тернопіль: Вектор, 2014. 180 с.
4. Петриківська О. С. Культурна антропологія: навчально-методичний посібник. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 112 с.
5. Рафальський О. О. , Калакура Я. С., Коцур В. П., Юрій М. Ф. Антропологічний код української культури і цивілізації: монографія; Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. Книга 1. 432 с.
6. Сегеда С. Історична антропологія України: монографія; Інститут народознавства НАН України. Львів, 2021. 424 с.
7. Ситник О. С. Культурна антропологія: походження людини і суспільства: Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 180 с.
8. Пошукова система Google Scholar <http://scholar.google.com/>
9. Пошукова система Springer <https://link.springer.com/>
10. Пошукова система Scirus <https://www.elsevier.com/>
11. Пошукова система Google books <https://books.google.com/>